

Selskapets redegjørelse etter åpenhetsloven for 2023

1. Innledning

Agder kollektivtrafikk AS (AKT) skal hvert år utføre aktsomhetsvurderinger i henhold til åpenhetsloven og har plikt til å offentliggjøre en redegjørelse av vurderingene.

Formålet med åpenhetsloven er å fremme virksomheters respekt for menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold i forbindelse med produksjon av varer og tjenester. Samtidig skal loven også sikre allmennheten tilgang til informasjon om hvordan virksomheter håndterer negative konsekvenser på grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold.

Dette notatet er AKT sin redegjørelse for regnskapsåret 2023.

2. Om Agder kollektivtrafikk AS

AKT er et aksjeselskap som eies av Agder fylkeskommune og Kristiansand kommune. Det er 39 ansatte i administrasjonen, hvorav 18 er kvinner og 21 er menn.

Selskapet har på balansedagen salgsinntekter på 216 433 971 mill kr, - og balansesum på 239 102 971 mill kr, -.

AKT er et mobilitetsselskap som har det overordnede ansvaret for å planlegge, anskaffe, drifte, utvikle og markedsføre mobilitetstilbudet for hele Agder. AKT er ikke selv et operatørselskap, men kjøper transporttjenester av flere operatørselskaper som utfører den daglige driften. I tillegg til ordinær transport med rutegående buss, drosjer og passasjerbåter, har AKT ansvaret for skolekjøring i Agder, mikromobilitet (sparkesykler og bysykler) og bestillingstransporttjenesten AKT Svipp.

AKT skal inspirere til bruk av alle former for mobilitet som ikke involverer personbil, og skal sørge for at alle mobilitetsformene vi tilbyr skal henge sammen på en sømløs måte. AKTs mobilitetstilbud skal også spille godt sammen med det øvrige transporttilbudet som tog, fly og ekspressbusser.

De siste årene har utviklingen innenfor digitale tjenester gått raskt, for eksempel utviklingen av apper og betalingsløsninger. Slike tjenester er en viktig del av våre kunders reiseopplevelse, og det er viktig for AKT å ha fokus på dette fremover.

Hovedmålet i Regionplan Agder 2030 er å utvikle Agder til en miljømessig, sosialt og bærekraftig region innen 2030 – et attraktivt lavutslippssamfunn med gode levekår. AKT skal bidra til at Agder fylkeskommune når sine mål knyttet til bærekraftig

mobilitet. Basert på overordnede planer og strategier, samt avgjørelsene tatt i fylkestinget, er det AKT sin oppgave å utvikle og drifte mobilitetstilbudet i Agder.

2.1 Selskapets organisering og driftsområde

AKT er organisert etter en trenivås modell:

- Agder fylkeskommune og Kristiansand kommune er eiere og bevilger rammetilskudd til AKT
- AKT gjennomfører konkurranser innenfor mobilitet i samsvar med overordnede mål og det vedtatte budsjettet. Har ansvar for billettsalg og kundekontakt med de reisende.
- Operatørene er de AKT har kontrakt med og som eier transportmidlene. De ansetter sjåførere og annet personell som behøves for å levere i henhold til kontraktene.

2.2 Interne retningslinjer

Styret i AKT vedtok våren 2023 «Retningslinjer for etterlevelse av åpenhetsloven i Agder kollektivtrafikk AS». AKT skal legge til rette for at hensynet til grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold i forbindelse med produksjon av varer og levering av tjenester tas på alvor, for å ivareta og beholde både ansattes og kunders tillit og gjeldende regelverk.

Styret har det overordnede ansvaret for at regelverksetterlevelse i AKT skjer i samsvar med AKTs retningslinjer og gjeldende regelverk. Daglig leder har det daglige ansvaret for regelverksetterlevelse i praksis.

2.3 Handlingsregler for leverandører

AKT anser etisk og forsvarlig opptreden som svært viktige verdier i vår virksomhet, derfor er det blitt utarbeidet Handlingsregler for våre leverandører, og dette er implementert i alle nyere kontrakter de siste årene. Formålet med disse handlingsreglene er å sikre at alle som leverer varer og tjenester til AKT har et tilsvarende bevisst og forpliktende forhold til disse verdiene. Alle våre leverandører som inngår en kontrakt med AKT, må signere våre «Handlingsregler for leverandører til Agder Kollektivtrafikk AS».

2.4 Handlingsregler for ansatte i Agder kollektivtrafikk

I tillegg til handlingsregler for våre leverandører er det utarbeidet Handlingsregler for ansatte i AKT. Handlingsreglene inneholder etiske regler, samspillsregler og retningslinjer for ansattes kontakt med leverandører. Handlingsreglene gjelder for alle ansatte, innleide (inkl. prosjektledere og konsulenter) og alle andre som utfører arbeid for AKT, og signeres ved ansettelse. I tillegg gjelder reglene for styremedlemmer og tillitsvalgte. Formålet er å sikre en god etisk praksis og definere

felles standard for ansatte og styret i AKT, spille hverandre gode, og følge regelverket for offentlig anskaffelse.

2.5 Rutine for varsling i Agder kollektivtrafikk

AKT vektlegger en åpen ytringskultur. Det er viktig for det generelle arbeidsmiljøet og for den enkeltes trivsel. I tillegg er den sentral for at AKT skal kunne drives på best mulig måte. Forhold av ulovlig eller uetisk karakter kan være til skade for arbeidsmiljøet, den enkelte og virksomheten. Ansatte og innleide som har grunn til å tro at det foreligger kritikkverdige forhold knyttet til AKT oppfordres til å varsle om dette. AKT har utarbeidet egen rutine for varsling. I tillegg til rett til å varsle, kan det følge av den enkeltes stilling eller arbeidsavtale en plikt til å varsle. Blant annet om man blir kjent med at det foregår trakassering, diskriminering eller feil og mangler som kan medføre fare for liv og helse. AKT har flere kanaler for varsling. Det kan varsles til nærmeste leder, verneombud, tillitsvalgt, kontorsjef eller advokat.

3. Aktsomhetsvurderinger

3.1 Innledning

AKT anerkjenner behovet for å ha interne systemer på plass for å identifisere og håndtere negative konsekvenser som vår virksomhet kan ha på grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold, samt redegjøre for våre aktsomhetsvurderinger. Vi anerkjenner samtidig at vårt arbeid med dette er en dynamisk og pågående aktivitet, og at relevante risikoforhold kan endre seg over tid i takt med operasjonelle endringer eller ytre påvirkninger.

3.2 Risiko

Kjernevirksomheten vår er persontransport, som er en bransje hvor det er forhøyet risiko for dårligere lønns- og arbeidsvilkår for arbeidstakere.

I vår leveranse av transporttjenester er kjøretøy en sentral innsatsfaktor. Kjøretøy ligger inne på høyrisikolisten utarbeidet av Direktoratet for forvaltning og økonomistyring (DFØ). Høyrisikolisten inneholder informasjon om produktkategorier med høy risiko for brudd på grunnleggende menneskerettigheter i leverandørkjeden. Kjøretøy er sammensatt av tusenvis av komponenter og materialer, hentet fra hele verden. Dette gir en iboende høy risiko i leverandørkjeden til våre transporttjenester.

På denne bakgrunn har vi satt ned en prosjektgruppe bestående av interne og eksterne ressurser for å gjøre en grundigere analyse av risikobildet i vår virksomhet høsten 2024. Formålet er å sikre at vi gjør aktsomhetsvurderinger i overensstemmelse med åpenhetsloven, herunder at vi prioriterer tiltak basert på det faktiske risikobildet i vår virksomhet.

3.3 Faktiske negative påvirkninger

I forbindelse med evaluering av anbud for persontransporttjenester i Kristiansand 2022-2023 ble det utarbeidet en evalueringsrapport. Rapporten viser at AKT kort tid etter kontraktsinngåelsen i 2021 tok kontakt med leverandøren og bad om dokumentasjon for at kontraktens krav til lønns- og arbeidsvilkår var oppfylt. Etter dette har det vært en omfattende korrespondanse hvor AKT og Agder fylkeskommune har fått bistand fra Advokatfirmaet CMS-Kluge. Det ble i denne forbindelse også opprettet dialog med Arbeidstilsynet som gjennomførte en kontroll av drosjenæringen i Agder i februar 2022. I etterkant av denne kontrollen opprettet Arbeidstilsynet en tilsynssak med et av selskapene som er underleverandør til AKTs leverandør. Arbeidstilsynet var i likhet med AKT og Agder fylkeskommune opptatt av kravene til å organisere arbeidsskiftene i tråd med arbeidsmiljøloven, og kravene til registrering av reell arbeidstid. Etter at Arbeidstilsynet hadde avsluttet tilsynssaken ønsket AKT og Agder fylkeskommune likevel å belyse enkelte forhold ytterligere. I et notat av 12. januar 2023 oppsummerer Advokatfirmaet CMS-Kluge med at det fortsatt ikke er mulig å konkludere entydig med at kontraktskravene knyttet til lønns- og arbeidsvilkår er oppfylt, men at det per nå ikke er informasjon som gir grunnlag for sterk bekymring. Leverandøren fremstår etter denne oppfølgingen som er gjennomført som en relativt ryddig og ansvarlig arbeidsgiver. Kontraktens krav til lønns- og arbeidsvilkår, og leverandørens overholdelse av disse, gir derfor ikke noen grunn til å ikke videreføre kontraktsforholdet. Avslutningsvis nevnes at gjennomgangen var krevende både ressursmessig og det totale omfanget som ble undersøkt.

4. Videre arbeid

Siden i fjor har AKT prioritert arbeidet med implementering av handlingsregler for våre leverandører, både i eksisterende og i nye kontrakter. Videre har AKT prioritert å utarbeide en rapport som evaluerer anbud for persontransporttjenester i Kristiansand, nærmere omtalt i punkt 3.3, noe som har styrket rapporteringen fra leverandøren.

For å levere enda bedre på oppfølgingen av åpenhetsloven i AKT vil vi fremover fokusere på følgende:

- Gjennomføre en overordnet aktsomhetsvurdering av virksomheten. Denne analysen vil bidra til at vi kan jobbe mer systematisk med åpenhetsloven basert på risikoer som kommer frem i analysen. Det planlegges å starte opp denne prosessen høsten 2024.
- Ytterligere informasjon til ansatte i AKT om åpenhetsloven og hvordan vi jobber med denne i AKT. Dette vil bidra til at kjennskapen til åpenhetsloven i organisasjonen øker og at vi dermed får økt bevissthet rundt dette arbeidet.

4. Kontaktinformasjon

Henvendelser om denne rapporten kan rettes til:

Agder kollektivtrafikk AS
Tollbodgata 22
4611 Kristiansand S

E-post: post@akt.no

Kristiansand, 24.06.2024

Solveig Løhaugen
Styrets leder

Endre Angelvik
Nestleder

Oda Oline Omdal
Styremedlem

Ståle Sætre
Styremedlem

Fredrik Jensen
Styremedlem

Erik Spieler
Styremedlem

Benedichte Limmestad
Hellestøl
Styremedlem

Siv Elisabeth Wiken
Administrerende direktør

Styremedlemmene har signert dokumentet digitalt.